

TİFLİS'İN NEO-KLASİK VİTRİNİ:

Rustaveli Bulvarı

MEDYA VE SOSYAL ORTAMLARDAKİ PAYLAŞIMLARLA AVRUPA'YA FAZLA 'MARUZ KALDIK' SANKİ. ŞİMDİ SEYHAHLAR İÇİN YENİ YERLER BULMA ZAMANI... HARİTAYI ÖNÜMÜZE AÇIP, "BAKIŞLARIMIZI NEDEN TÜRKİYE'NİN KUZEYDOĞUSUNA ÇEVİRMİYORUZ?" DEDİK VE YENİ ROTAMIZI BELİRLLEDİK: GÜRCİSTAN'IN SİSİN ARDINA SAKLANMIŞ ÇEHRESİ TİFLİS.

YAZI - WORDS SEDA MESELİ ALLARD
FOTOĞRAFLAR - PHOTOS XAVIER ALLARD

Atlasjet ile
Tiflis'i keşfetmenin
tam zamanı.

Now is the time
to fly to Tbilisi
with Atlasjet.

TBILISI'S NEO-CLASSICAL DISPLAY: RUSTAVELI BOULEVARD

IT SEEMS THAT INFORMATION AND IMAGES SHARED ON MEDIA AND SOCIAL NETWORKS TEND TO FOCUS TOO MUCH ON EUROPE; IT'S TIME FOR TRAVELLERS TO FIND NEW DESTINATIONS... SO WE UNFOLDED THE MAP AND DECIDED TO SET OUR NEW ITINERARY FOR THE REGION TO THE NORTHEAST OF TURKEY: TBILISI, THE GEORGIAN CAPITAL HIDDEN BEHIND A VEIL OF MIST.

Atlasjet ile İstanbul'dan
Tiflis'e her gün direkt
uçuşlarla rahatça seyahat
edebilirsiniz.

With Atlasjet you
can easily fly to
Tbilisi every day with
direct flights from
Istanbul.

Haritada ufak bir noktayla gösterilmiş Tiflis hakkında bildiklerimizi 'bir nokta'dan biraz ötesine götürelim isterseniz. Gürcü arkadaşım Natalia'nın deyişle "Cep telefonunun yaygın olmadığı zamanlarda Gürcülerin görmeyi diledikleri kişilerle karşılaşmak için tur atmaya uğradıkları" Tiflis'in ana arteri Rustaveli'ye gidelim. Başkenti kalbinden, neo-klasik vitrini üzerinden tanıyalım.

TİFLİS'İN AYNASI

İlla bir benzetme yapacak olursak, 'Tiflis'in İstiklal Caddesi' diyebiliriz Rustaveli için. Altı şeritli bulvarı asıl güzelleştiren, iki yanında uzanan 19. yüzyıl mimari yapıları. Ve tabii zarif, şık ve ince detaylarla bezeli cepheleri. Bankaları, şık kafeleri, kiliseleri, opera ve tiyatro binaları. Uluslararası markaların şık mağazalarının yanında, mütevazı tezgâhlarında kabak çekirdeği ya da soyulmuş fıstıkları bardak hesabı

satın 'babo'ları (Gürcüce 'yaşlı kadın'). Bu zıtlık, Tiflis'in bir nevi aynası gibi aslında. Zira bu şehir, eski ve yeninin melezliğinde yaşıyor; geçmişin tozlu suretine sahip çıkarken, modern çağın getirdiklerine de kapılarını sonuna kadar açık tutuyor.

BULVARIN HER YERİ SANAT

Rustaveli, bulvara adım veren şair Şota Rustaveli'nin bronz heykeli ile başlayıp küçük bir meydanla sonlanıyor. 1800'lerden bu yana farklı isimlerle anılan bu meydan, bugünün 'Özgürlük Meydanı'. Hıristiyan Gürcülerin dini büyüklerinden Aziz George'un altın kaplamalı heykelini görmemiz için başımızı kaldırdık meydanın ortasına doğru bakmalısınız. Aynı heykelin onlarca kat küçültülmüş versiyonu içinse Rustaveli Bulvarı üzerindeki bir diğer yapıya; heykelin yaratıcısı Gürcü ressam-heykeltıraş-mimar Zurab Tsereteli'nin eserlerinin sergilendiği, yalnızca iki yıl önce kapılarını açan Modern Sanat Müzesi 'Moma Tbilisi'ye gitmeniz gerekiyor. "1900'lerin başında Rusya ve Gürcistan'ın önde gelen şahıslarını, yöneticilerini yetiştiren bir askeri okuldur burası" diyor Natalia ve ekliyor: "2000'li yılların başlangıcında harap haldeydi. Neyse ki Rustaveli üzerindeki birçok bina gibi burası da bulvara kazandırıldı." Hem de ne kazandırılma... Zira Moma Tbilisi son derece çağdaş ve bakımlı. "Aslında Rustaveli'de sanatla buluşmak için dört duvar arasına girmeye gerek yok" diyor Natalia, kaldırımdan bize bakan 'Fotoğrafçı Adam' heykelciğini göstererek. Hak veriyoruz çünkü aynı sanatçının, Levan Bujiashvili'nin heykelleri bulvar boyunca farklı formlarda karşımıza çıkıyor: Bir süpürgeci, bir postacı, duvardan fırlayan bir saksofoncu ve kendisi...

KISA KISA TİFLİS

- Tiflisliler şehir içi ulaşım için genelde metroyu kullanıyor. Metro, şehrin ortasından geçen Kura Nehri'nin altına inşa edildiğinden, epeyce derine iniyorsunuz. Bir metro biletinin fiyatı 50 Tetri, yani 60 Kuruş.
- Yalnızca Rustaveli'de değil, tüm Tiflis boyunca karşınıza tertemiz şehir suyunun aktığı çeşmeler çıkıyor.
- Gözlemlerimize göre, gençler arasında akıllı telefon kullanımı Türkiye'ye nazaran çok düşük.
- Tiflis'teki restoran ya da kafelerde sigara içmek serbest ama sigara içme oranı da oldukça düşük.
- Tiflis'in bit pazarları ünlü. Zenit fotoğraf makinesi, antika gramofon ya da SSCB döneminden kalma askeri madalyon koleksiyonu... Rustaveli'nin arka tarafındaki 9 Mart Parkı'nda kurulan bit pazarlarında yok yok.
- Tiflis Havaalanı'ndan şehir merkezine Atlasjet'in ücretsiz servisleri ya da 37 numaralı şehir içi otobüslerle ulaşabilirsiniz. Bilet fiyatı 50 Tetri = 60 Kuruş.

MOLA REHBERİ
Cafe Gallery
Rustaveli üzerindeki kafenin iç dekorasyonuna bayılacaksınız. Cuma ve cumartesi geceleri yarısından sonra kulübe dönüşen mekâna muhteşem limonatalarını denemek için gün içinde uğramalısınız.
(Rustaveli Bulvarı, 48, Tiflis, www.info-tbilisi.com/cafe-gallery)

Prospero's Books & Caliban's Coffeeshouse
Hem kitabevi hem de kafe olarak hizmet veren Prospero'nun sevimli avlusuna Rustaveli Bulvarı'ndan giriliyor. Tiflis'te yaşayan Gürcü olmayan kesimin tercih ettiği mekânın İngilizce kitap arşivi oldukça geniş.
(Rustaveli Bulvarı, 34, Tiflis, www.prosperosbookshop.com)

Cafe 78 Tbilisi
İranlı işletmeci/sef Amir Rahimi tarafından Tahran'daki Cafe 78'in devamı niteliğinde açılan kafede iyi vakit geçirmeniz için her türlü detay düşünülmüş. İran'dan özel olarak getirtilen bitkisel çayları, İran usulü tapasları ve yaratıcı iç dekorasyonuyla öne çıkan mekâna mutlaka uğrayın. (Lado Asatiani, 33, Tiflis)

TİYATRO VE OPERA

Gürcülerin sevdiği etkinliklerin başında tiyatro ve opera izlemek yer alıyor. Bu tutkunun vücudu gelmiş hali gibi duran Rustaveli'nin iki önemli yapıda da 'Opera ve Bale' ile 'Rustaveli Tiyatrosu'... Aynalı pencerelere sahip barok stili tiyatro, Rustaveli'nin belki de en güzel yapıdır. Simültane İngilizce çeviri yapılan oyunlardan birini izlemek için içeri girerseniz halinde harikulade tavan süslemelerini de görebilirsiniz. "Tabii ki Rustaveli 19. yüzyıldan ibaret değil, 20. yüzyılın örnekleri de var burada" diyor Natalia parmağıyla tiyatronun hemen yanındaki Tbilisi Marriott Otelini göstererek. Ve ekliyor: "Dikkatli bakarsan, bulvarın sola doğru kıvrılışıyla beraber bina

cephelerinin de nazikçe kıvrım aldığı görülebilirsin."

BULVARIN GECE HÂLİ

Bulvarın tam merkezindeki Parlamento Binası geceleri, gün ışığı altında görüldüğünden çok daha etkileyici. Sütunların ve önündeki beyaz meleklerin parlıtsı göz kamaştırıcı. Aşında ışıklandırmanın iyi kullandığı tek yerin Parlamento olduğunu söylemek doğru olmaz. Zira bulvardaki devasa dekorlar gün batıp karanlık çöktükçe ışıl ışıl süzölmeye koyuluyor. Rustaveli, yedi-yirmi dört yaşıyor. Kim bilir, belki de Tiflis için ne denli önemli olduğunun bilincinde. Tiflis'e kan pompalayan genç ve dinamik bir kalp misali, ona gece-gündüz hayat vermeye devam ediyor...

On the map Tbilisi appears nothing more than a tiny dot, but we want to know more about the city than this. So let's go to Rustaveli, Tbilisi's main street and the place where, in the words of my Georgian friend Natalia, "When mobile phones weren't so common, Georgians would go for a stroll in order to bump into the people they wanted to see." Let's discover the capital through this neo-classical display that lies at the very heart of the city.

THE MIRROR OF TBILISI

If we had to make a comparison we would say that Rustaveli is the Champs-Élysées of Tbilisi. What makes the six-lane boulevard so beautiful is the 19th century buildings that line either side of the road. And of course their façades that are covered in elegant, stylish and fine details. Banks, elegant cafés, churches, theatres and opera buildings... The sophisticated stores of international brands stand next to humble stalls from

TBILISI IN SHORT

- The people of Tbilisi generally use the metro to get around the city. As the metro was built below the Kura River that cuts through Tbilisi, to reach the platforms you descend deep below the city. A metro ticket costs 50 tetri, in other words about 20 euro cents.
- Not just on Rustaveli but throughout Tbilisi, you will come across fountains from which run the crystal clear waters of the city.
- From what we saw, the use of smartphones among young people is much lower than in Turkey.
- Smoking is allowed in restaurants and cafés in Tbilisi but the number of people who smoke is very low.
- Tbilisi's flea markets are renowned. A Zenit camera, an antique gramophone or military medallions from the Soviet era... In the flea markets set up in 9 March Park behind Rustaveli there is nothing you can't find.
- From Tbilisi airport you can reach the city centre with Atlasjet's free shuttle buses or with the number 37 bus. A ticket costs 50 tetri (20 euro cents).

which 'babo's (Georgian for 'old woman') sell pumpkin seeds or peanuts by the cup. This contrast is in some ways a mirror of the rest of the city. Because Tbilisi lives in the hybrid area between the old and the new; while it protects the dusty face of the past, it also holds the doors wide open to the changes brought by the modern age.

ART EVERYWHERE

At the start of Rustaveli stands a bronze statue of Shota Rustaveli, the poet after which the boulevard was named, and the street ends at a small square. Since the 1800s this square has been known

by various different names, but today it is called 'Freedom Square'. To see the gold-plated statue of Saint George, one of the patron saints of Christian Georgians, raise your head and look towards the centre of the square. A much smaller version of this statue can be found in another building on Rustaveli Boulevard; the 'Moma Tbilisi', the city's Museum of Modern Art that opened just two years ago and where you can see the works of the statue's creator, Georgian painter-sculptor-architect Zurab Tsereteli. "At the beginning of the 1900s this was a military school that trained the important figures and leaders of

BREAK GUIDE

Cafe Gallery
You will love the interior of this café on Rustaveli. The café transforms into a club after midnight on Friday and Saturday nights; but make sure you go during the day to try their wonderful lemonade. (Rustaveli Boulevard, 48, Tbilisi, www.info-tbilisi.com/cafe-gallery)

Prospero's Books & Caliban's Coffeehouse
The pretty courtyard of Prospero's café and bookshop is reached from Rustaveli Boulevard. A popular place among foreigners living in Tbilisi,

the bookshop has a large selection of English books. (Rustaveli Boulevard, 34, Tbilisi, www.prosperosbookshop.com)

Cafe 78 Tbilisi
A continuation of Cafe 78 in Tehran that is run by Iranian manager and chef Amir Rahimi, in this café every detail has been carefully thought out to ensure you enjoy a pleasant time. Make sure you pay a visit to this café that stands out from the crowd with herbal teas brought especially from Iran, Iranian-style tapas and creative interior design. (Lado Asatiani, 33, Tbilisi)

THEATRE AND OPERA

Among the most popular pastimes in Georgia are going to the theatre or opera. Standing on Rustaveli are two buildings that appear to be the physical incarnation of this passion: the 'Opera and Ballet' and the 'Rustaveli Theatre'... The baroque-style theatre with mirrored windows is perhaps the most beautiful building on Rustaveli. Plays here are staged with simultaneous translation in English, and if you decide to watch one you will also have the chance to see the marvellous ceiling decorations. "Of course, Rustaveli isn't all from the 19th century, there are also buildings from the 20th century," says Natalia, pointing to the Tbilisi Marriott Hotel right next door to the theatre. She adds, "If you look carefully you can see that the façades of the buildings curve

gently along with the boulevard as it curves to the left."

THE BOULEVARD BY NIGHT

The Parliament Building right in the centre of the boulevard is much more impressive at night than it is by daylight. Its columns and the white angels at the front of the building sparkle impressively. But it would be wrong to say that the Parliament is the only place that uses lighting well. Because when darkness falls, the decorative lights along the boulevard begin to shimmer. Rustaveli stays awake 24-7; perhaps it is aware of what an important place it holds for the city. Like a young and dynamic heart that pumps blood through Tbilisi, it continues to bring life to the city day and night...

Russia and Georgia," says Natalia, adding, "At the beginning of the 2000s it lay in ruins. But thankfully, just like many other buildings along Rustaveli, this building was also given back to the boulevard." And what a restoration... Moma Tbilisi is a fully modern, sophisticated building. "Actually, to find art on Rustaveli you don't need to go indoors," says Natalia showing us the 'Photograph Man' statuette that looks at us from the pavement. She's right; we meet statuettes in different forms by the same artist, Levan Bujiaşvili, all along the boulevard. A street sweeper, a postman, a saxophonist leaping from the wall and the artist himself...

